

SORG - Else-Marie Hansen mener ikke, at folk skal føle, at de snager i andres liv, når de læser med på Mindet.dk

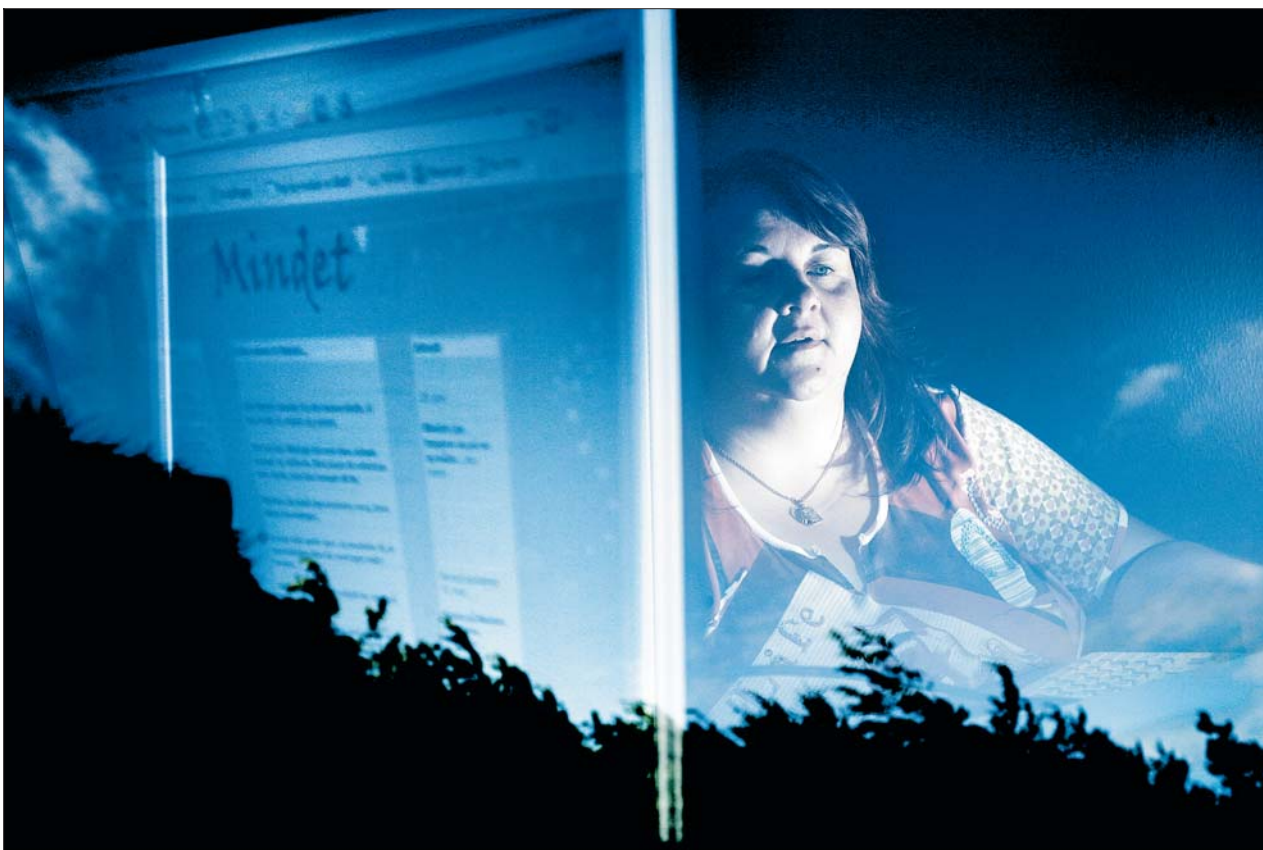

Foto: CASPER DALHOFF

Trøst på nettet

For nogle er internettet blevet et sted, hvor man giver sin sorg frit løb. I stedet for at stå foran et gravsted og mindes de døde, oprettes et minde, som så kan besøges hver dag hjemme eller fra kontoret.

MINDET

Af THOMAS LUND HANSEN

42-årige Dorthe Poulsen har prøvet noget af det værste, man kan forestille sig.

Hun skulle føde tvillinger – to drenge – ved kejsersnit. Derfor blev hun lagt i fuld narkose. Da hun vågnede igen, fik hun at vide, at den ene dreng var blevet hjerneskadet ved fødslen, og at der var blevet tilkaldt en præst for at noddøbe drengen, da han sikkert ikke ville overleve.

11 timer senere døde han. Det er otte år siden, at Mikkel døde. Hans bror, Mads, løber til gengæld rundt og spiller bold i sommervarmen.

»De var enæggede tvillinger, og man kan ikke lade være med at tænke på, at der kunne have været to af Mads' slags,« siger Dorthe Poulsen.

Hun taler langsomt om sorgen. Kigger en smule generet ned i en kop kaffe og sammenfatter tiden efter tabet.

Sorgen gav Dorthe Poulsen en depression, som betyder, at hun i dag er flexjobber.

Hendes vej ud af depressionen gik over internettet.

På hjemmesiden Mindet.dk oprettede hun et minde for Mikkel. Her kan man se billeder fra begravelsen, se billeder af Mikkel, læse Dorthes tanker om tiden efter, hun mistede Mikkel og ikke mindst skrive i en gæstebog.

I gæstebogen skriver Dorthe sine tanker. På den måde kommunikerer hun med Mikkel. Og alle kan læse med.

»Jeg har det svært med at stå ved Mikkel gravsted og sige mine tanker højt. På Mindet kan jeg komme af med dem ved at skrive,« siger Dorthe Poulsen, der har det fint med, at fremmede kan kigge hende over skulderen og læse hendes inderste tanker.

Og samtidig har fremmede mulighed for at skrive i gæstebogen.

»Der er mange, der har skrevet, at de føler med mig. Det har jeg det godt med.«

Det er sundt

Sognepræst i Brabrand og Sønder Årslev Sogn, Esben Andersen, mener, at Mindet godt kan have samme funktion som kirkegård.

»Når man har mistet et barn, er det i en vis forstand stadig til stede. Hvis man står og siger noget foran en grav, kan det føles som om, at det, man siger, er væk med vinden, og hvis hun føler, at det er bedre at skrive, er det sundt,« siger Esben Andersen, der dog advarer mod at lade det døde barn fylde for meget.

»Man skal passe på, at det ikke bliver som at flytte ind på kirkegården,« siger sognepræsten.

Også Dorthe Poulsens veninde bærer rundt på en sorg.

Else-Marie Hansens datter fødte i 2005 en sund dreng. Men en nat ringede telefonen hjemme hos Else-Marie.

»Det var min datter, der sagde, at jeg hellere måtte komme til Herning Sygehus. Lucas var død,« siger Else-Marie Hansen.

Datteren, Kristina, havde lagt drengen til at sove, men da hun kiggede ind til ham, lå han med åbne øjne og var død. Obduktionen viste, at det var vuggedød.

Inden Lucas' død havde Else-Marie tit været på internettet og set mindet for Dorthes søn Mikkel.

»Jeg vidste med det samme, at jeg ville lave et minde for Lucas,« siger Else-Marie, der dog ventede halvanden måned, før hun spurgte sin datter, om hun måtte.

»Kristina kigger hver dag forbi mindet for Lucas,« siger Else-Marie, der flittigt bruger gæstebogen på mindet.

»Jeg tænker ikke over, at andre folk kan læse med, når jeg skriver til Lucas.«

Men Lucas' gæstebog har også indeholdt spørgsmål fra fremmede, der undrer sig over, at det er Lucas' bedstemor, der skriver til Lucas, i stedet for hans forældre.

»Først blev jeg lidt underligt tilpas, men efter at have sundet mig, synes jeg, at det er et godt spørgsmål. Kristina og hendes mand er mere private i deres sorg, og de bruger en præst rigtig meget. Det er den måde, de kommer igennem det på,« siger Else-Marie Hansen.

De forskellige måder at reagere på ovenpå et dødsfald kender sognepræst Esben Andersen fra sit arbejde.

»Sorg er utroligt individuelt. Det

kan ikke puttes i skema. Sorg er lige så forskellig som mennesker. Man skal finde sin egen måde at leve med sin sorg, og det skal bestemte ikke kun ses som noget negativt at sørge. Det er også kærlighedens videreførelse,« siger Esben Andersen.

I de seks år Mindet har eksisteret, har der udviklet sig et venkab mellem de, der har oprettet et minde.

»Vi har fået et specielt sammenhold. Man kan jo læse i gæstebogen og se, at andre måske ikke har en god dag. Så sender jeg gerne en mail, der siger "jeg kan se, at du er trist i dag. Er der noget, jeg kan gøre?",« siger Else-Marie Hansen, der er en særdeles aktiv bruger.

Tænde lys

På Mindet kan man nemlig også tænde et lys for dem, man savner. Her kan alle skrive en lille hurtig besked, uden at de nødvendigvis har oprettet et minde.

»Når jeg tænder et lys, gør jeg det for min egen og Lucas' skyld,« siger Else-Marie Hansen.

Der tændes omkring 200 lys om dagen på mindet.

Også Dorthe Poulsen har tændt mange lys, men her seks år efter, at hun oprettede mindet for Mikkel, bliver besøgene færre.

»Det betyder ikke så meget mere, men hvis jeg ikke havde haft mindet, var jeg endt på P3 i Holstebro,« griner Dorthe.

P3 er den psykiatriske afdeling på det lokale sygehus.

thomas.lund@jp.dk

Fakta

Mindet.dk

► Etableret i 2000 af Christian Højgaard Jessen som et eksamensprojekt, da han uddannede sig til programmør.

► Der er for tiden 217 minder.

► Det billigste minde koster 75 kr. og udløber efter tre måneder.

► Den dyreste løsning med 20 sider koster 695 kr. i oprettelse og 225 kr. i årlig betaling.

► Ifølge Dorthe Poulsen og Else-Marie Hansen behøver man ikke at være computereksperter for at oprette et minde.

Mails fra de døde

Normalt vil der ikke være noget underligt i at modtage en e-mail fra sin far. Men hvad nu, hvis han havde været død i et år?

Og at der i e-mailen stod, at han godt vidste, at han var død, når man modtog e-mailen, men at den var skrevet før dødsdagen og sendt fra en internettjeneste, der fremover vil sende opmuntringer ved højtid og fødselsdage?

Denne service tilbydes nu af flere forskellige firmaer på internettet.

Et af dem er Heavens Mail, som holder til i Schweiz og har amerikaneren John Moetteli som direktør.

»Jeg fik ideen, da jeg arbejdede i et softwarefirma, hvor vi gav medarbejderne mulighed for at sende mails ud i fremtiden. Da jeg fik en mail fra en medarbejder, der ikke var i firmaet mere, tænkte jeg, at det kunne bruges til noget,« siger John Moetteli.

Ideen er enkel. Man skriver en besked, indtaster modtagerens e-mailadresse og en dato (ikke årstal), hvor e-mailen skal afsendes, og så er det i princippet blot at vente på sin dødsdag og lade computeren overtage afleveringen af beskeden.

John Moetteli kan godt forstå, at nogle mennesker synes at det er grotesk, at der – i princippet indtil man selv dør – kan dukke en stemme op fra fortiden ved hver højtid, det være sig jul, påske eller fødselsdag.

»Det kræver da helt sikkert, at man tror på, at man mødes igen, efter man dør. Men det gør jeg selv,« siger John Moetteli.

Da han fremlagde idéen for sin familie, syntes halvdelen, at det lød grotesk.

»Derfor giver vi mulighed for, at modtageren kan afslå at modtage flere mails fra vores tjeneste.«

For at systemet ikke skal komme til at sende e-mails fra mennesker, der endnu ikke er døde, har John Moetteli lavet forskellige foranstaltninger, der skal gøre systemet fejlfrit. Først og fremmest skal vedkommende, der ønsker at sende beskeder efter sin død, på givne tidspunkter give systemet et livstegn. Misser man tre af disse livstegn i træk, går systemet ud fra, at man er død. Derefter kommer man i en karenperiode på seks måneder, hvis man skulle ligge på hospitalet.

Kun for folk over 50S

Det er ikke alle, der kan blive kunde hos John Moetteli.

»For at undgå at vi får unge mennesker, der pønser på at begå selvmord, har vi en regel, der siger, at man skal være over 50 år eller dødeligt syg for at blive kunde for os. Vi vil ikke hjælpe nogen med at gøre det nemmere at tage sig eget liv.«

Tanken om at der kommer kommunikation fra fortiden, huer ikke sognepræst ved Brabrand og Sønder Årslev Sogn, Esben Andersen.

»Min spontane holdning er, at det er for meget. Det er den form for iscenesættelse, der præger det moderne liv. Det er da en smuk tanke, at man vil sige noget godt og trøstende, til dem man holder af, men hvorfor ikke bare sige det, mens man lever?« spørger Esben Andersen, der mener, at det er som at bemægtige sig andres liv fra det hinsides.

»I vielsesritualet siger man "til døden jeg skiller." Det betyder, at man ikke er bundet, når døden har indfundet sig. Kan man f.eks. forestille sig en kvinde komme videre med sit liv, efter at ægtemanden er død, hvis hun bliver ved med at modtage beskeder? Det er en underlig form for binding,« siger Esben Andersen.

På www.heavensmail.com koster det \$250 at sende e-mails efter sin død. Et andet sted er www.mylastemail.com

Lyden af Tour de France

Der er begravet en hel del passion og en hel del isvaffler i maven på Tour-speaker Daniel Mangéas. De to ting holder hukommelsen og stemmen i form til et helt Tour de France – for 32. gang.

PORTRÆT

Det er ingen tilfældighed, at han står og gnasker i en isvaffel. Den smager ham, man kan se det på den måde, han går til den på: Store bidder.

Og den mere end bare kæler for maven. Den er også smørelse for hans hals. Ja, den er faktisk det tætteste, man her i tilværelsen kommer på en nødvendig isvaffel.

»En is om dagen. Det er vigtigt, ja det er en del af hemmeligheden om, hvordan jeg holder min stemme frisk. Den anden del er, at jeg går i seng klokken 10 hver aften og ikke taler ret meget over min aftensmad. Stemmen er en muskel, som skal have hvile,« siger Daniel Mangéas.

Og han siger det med den lille snært af hæshed og med det forpustede

Foto: AP

OG VINDEREN ER - Det er blevet et fuldtidsjob for Daniel Mangéas med 200 arbejdsdage i sæsonen at speake til cykelløb.

der synes at sætte et lille "e" på hvert eneste navn. I hans verden hedder Jens Voigt således ikke Jens Voigt. Han hedder Jens-e Voigt-e.

En tilfældighed

Han har i 32 år været speaker i løbet. Han var 24 år første gang i 1974, og dengang var det lidt af en tilfældighed, at det pludselig blev ham, der sad på målstrægen og skabte overblik for tilskuere, men den officielle speaker var løbet tør for benzin på vejen mod målet, så Mangéas trådte til. Han trådte i karakter, så han to år senere blev Tourens officielle speaker, og siden er det faktisk blevet et fuldtidsjob med omkring 200 arbejdsdage at speake cykelløb hen over sæsonen.

Og mere end det. I Tour de France har han nærmest opnået institutionel karakter. Inden årets løb optrådte han for eksempel på fransk tv som tredje-mand ved siden af de virkelige bossere, løbsdirektorerne Jean-Marie Leblanc og Christian Prudhomme.

I cykelsporten taler man om rytternes *palmarés*. Om deres sejrslister, eller bedrifter, om man vil. Det er den slags, cykelreportere slår op i bøger. Daniel Mangéas slår ikke noget op, når han står ved mikrofonen. Han har det inde i hovedet, og hans hukom-

tempo, der er to af de særlige træk ved hans verdensberømte stemme.

Han er lyden af Tour de France. Det er ham, der hver dag præsenterer

rytterne, når de kommer op og skriver sig ind til en ny etape. Det er ham, der brøler den samlede stilling ud, når rytterne kommer i mål. Det er ham,

melse kan til tider grænse til at være bizart stor. Han husker ikke kun sejre, han husker eksempelvis også sekundære placeringer på etaper i Paris-Nice, og når han rabler det af, sker det i et tempo, så ingen behøver betvivle, at det er lagret viden.

»Det er passionen for cykelsporten, der gør, at jeg kan huske alt om rytterne. Det er ikke, fordi jeg har et specielt talent for at lære udenad. Når min kone beder mig om at gå i supermarkedet, glemmer jeg halvdelen af tingene. Men sejrslisterne, dem kan jeg simpelthen affotografere,« forklarer han.

På samme niveau

Og ingen sejr er vigtigere end andre. Ingen rytter er større end andre.

»Det er vigtigt for mig, at rytterne føler, at de er lige meget værd hos mig. Selv om cykling er en sport med stjerner og hjælpere, så prøver jeg at placere dem alle på samme niveau,« siger han.

De dopingsager, der med mellemrum rammer sporten, og som senest har betydet, at store navne som Ivan Basso og Jan Ullrich ikke deltager i årets Tour de France, kan ikke gøre den 56-årige Daniel Mangéas desillusioneret.

Jyllands-Postens udsendte medarbejder

Benjamin Munk Povlsen
Journalist

»Min passion er den samme, og jeg forsvarer cyklingen. Det særlige ved vores sport er, at vi søger alle løgne og snydere. Situationen i andre sportsgrene ville være det samme, hvis de gjorde lige så meget for den slags som os,« mener han.

benjamin.munk@jp.dk